

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026

Khall 27.11.2023 § 234

Valmistelija:
kunnanjohtaja Mervi Pääkkö
puh. 044 781 1250
mervi.paakko@parikkala.fi

Kunnanvaltuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnanhallitus päätti talousarvion laadintaohjeesta ja raamista kokouksessaan 26.6.2023, 144 §. Uudesta, kunnanvaltuuston 16.10.2023 27 §:ssä hyväksymästä kuntastrategiasta on johdettu toiminnan painopisteet vuodelle 2024. Lautakunnat ovat käsitelleet oman toimialueensa talousarvion kokouksissaan. Talousarvio vuodelle 2024 on tällä hetkellä 2,25 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kunnanhallitus käsittelee varsinaisen talousarvioehdotuksen kunnanvaltuustolle kokouksessaan 4.12.2023.

Toimialajohtajat tulevat kokoukseen esittelemään oman talousarvionsa. Talousarvio vuodelle 2024 tullaan tekemään alijäämäisenä ja talous sopeutetaan vastaamaan toimintaympäristön muutoksia vuoden 2024 ja 2025 aikana.

Esittelijä: Kunnanjohtaja Pääkkö Mervi

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää merkitä tämän hetkisen valmistelutilanteen tiedokseen ja päättää ensi vuoden alijäämän suuruudeksi 1,9 M€.

Päätös

Keskustelun kuluessa esittelijä muutti päätösehdotusta seuraavanlaiseksi: Kunnanhallitus päättää merkitä tämän hetkisen valmistelutilanteen tiedokseen ja pyrkii siihen, että alijäämän suuruus on enintään 1,9 M€.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkintä 1: Tekninen johtaja Mikko Kupiainen oli kokouksessa esittelemässä teknisen lautakunnan talousarviota ja muita teknisen ajankohtaisia asioita klo 14.00-14.40.

Merkintä 2: Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy KEHY:n toimitusjohtaja Antti Oravuo oli kokouksessa esittelemässä Kehyn toimintaa klo 14.40-15.10.

Merkintä 3: Elinvoimapäällikkö Taina Tolkki oli kokouksessa esittelemässä elinvoimalautakunnan talousarviota klo 15.10-15.35.

Merkintä 4: Sivistysjohtaja Jukka Taipale oli kokouksessa esittelemässä sivistyslautakunnan talousarviota klo 15.35-16.12.

Khall 04.12.2023 § 255

Valmistelija:
kunnanjohtaja Mervi Pääkkö
puh. 044 781 1250
mervi.paakko@parikkala.fi

Kunnanhallitus käsitteli kokouksessaan 27.11.2023, 234 §:ssä vuoden 2024 talousarvion laadintilannetta ja päätti, että talousarvion laadinnassa pyritään korkeintaan 1,9 M€ alijäämään. Lautakuntien valmistelun pohjalta kunnanjohtaja tekee esityksen Parikkalan kunnan talousarviosta 2024 ja taloussuunnitelmasta 2025-2026 kunnanhallitukselle.

Valtiovarainministeriö julkaisi tiedotteet perjantaina 17.11.2023 ja maanantaina 20.11. kuntien valtionosuuksien muuttumisesta 2024 alkaen. Vuoden 2022 verotus valmistui lokakuun lopussa. Lopullisten verotulojen perusteella laskettu valtionosuuden vähennystarve poikkeaa aiemmin arvioidusta tasosta. Vuoden 2024 varhaisessa talousarviossa pysyväksi valtionosuuden vähennykseksi arvioitiin 224 miljoonaa euroa ja vuotta 2023 koskeva osuus 112 miljoonaa euroa. Verotuksen valmistuminen muuttaa edelleen vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvaa yhteensä 501 miljoonaa euroa. Vuotta 2023 koskeva määräaikainen osuus vuodelle 2024 kasvaa yhteensä 250 miljoonaa euroa.

Hallituspuolueet ovat sopineet (tiedote 20.11.2023) kohtuullistavansa vuoden 2022 valmistuneen verotuksen ennakoimattoman suuria vaikutuksia kuntien valtionosuuksiin vuoden 2024 osalta. Esityksen mukaan valtionosuusvähennykset siirrettäisiin vuosille 2025-2027. Siten vuoden 2024 valtionosuus pysyisi lokakuussa ilmoitetulla tasolla. Lisäksi kuntien valtionosuuteen esitettäisiin määräaikaista lisäystä 192 miljoonan euron (34,70 euroa/ asukas) lisäystä vuodelle 2024. Lisäys perittäisiin takaisin vuosina 2025-2027 valtionosuuden vähennyksenä. Vuoden 2024 valtionosuuksiin on lisätty näin ollen 0,17 miljoonaa euroa. Sote-uudistuksen lopulliset vaikutukset kuntatalouteen määritellään vuosien 2021 ja 2022 tilipäätöstietojen perusteella ja ne selviävät vasta vuoden 2023 lopussa.

Hyvinvointialueiden aloittaessa toiminnan 2023 vuoden alusta, ennakoitiin silloin kunnille parempaa talouden ennustettavuutta ja kuntien tehtävien terävöitymistä sivistyksen ja elinvoiman suuntaan. Näin ei kuitenkaan ole

käynyt. Hyvinvointialueiden aloitus merkitsi myös kuntien valtionosuuksien ja verotulojen painopisteen siirtämistä valtiolle hyvinvointialueen palveluiden rahoittamiseksi.

Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Talousarvio ja taloussuunnitelma sisältävät sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma sekä toimintakertomus ovat valtuuston toiminnan ja talouden ohjausvälineitä. Muut toimielimet ohjaavat toimintaa edelleen käyttösunnitelmien ja niiden toteutumisvertailujen avulla. Strategiset tavoitteet vuoden 2024 talousarviolle asetetaan kuntastrategian pohjalta ja niitä käsitellään soveltuvin osin talousarviovalmistelun yhteydessä.

	TA 2024	TA 2023	TP2022
Kunnallisvero-%	9,5	8,86	21,50
Kiinteistövero-% (asunnot)	0,55	0,50	0,50
Verotulot*	9,4	9,7	17,5
Valtionosuudet*	1,8	2,3	18,5
Toimintamenot*	16,9	16,2	39,9
Vuosikate*	0,9	2,1	1,1
Investoinnit*	2,3	7,4	6,4
Poistot*	2,7	2,2	1,9
Lainat euroa/asukas	4 213	4 533	2 442
*milj. euroa			

Toimintamenot ja toimintakate:

Tuloslaskelman mukaiset toimintamenot vuodelle 2024 ovat noin 16,9 miljoonaa euroa. Kasvu kuluvan vuoden talousarvioon on noin 4,5 %. Toimintakatteessa tämä kasvu näkyy 2,7 %:n heikkenemisenä.

Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna toimintamenojen nousu on 734 000, joista ulkoisten menojen osuus on 61,6 %. Henkilöstömenot ovat yhteensä 7,8 miljoonaa euroa, eli 46,4 % kaikista toimintamenoista. Talousarvioesityksessä on varauduttu 3,0 % palkankorotuksiin. Palvelujen ostoihin on varattu talousarviossa 4,2 miljoonaa euroa, eli 24,8 % kaikista toimintamenoista.

Verotulot ja valtionosuudet:

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 13.11.2023, 35 ja 36 §:ssä veroprosenteista. Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2024 9,4 miljoonaa euroa. Kunnallisvero nousee 9,50 prosenttiin ja sen arvioidaan tuovan noin 0,4 miljoonaa euroa enemmän tuottoa kuin vuonna 2023. Yhteisöveroa kertyy 913 000 euroa ja kiinteistöveroja 1 644 000 euroa.

Valtionosuuksien arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä 1,8 miljoonaa euroa, missä on vähennystä kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna 478 000 euroa.

Vuosikate ja tilikauden tulos:

Toimintakatteen 4,5 %:n kasvu (heikkeneminen) on voimakasta suhteessa tulopohjan kasvuun. Tämän vuoksi vuosikate jää 0,9 miljoonaa euroon ja tilikauden tulos jää noin -1,8 miljoonalla eurolla alijäämäiseksi.

Taloussuunnitelmavuosilla 2025-2026 tuloksen heikkenemisen ennakoidaan olevan edelleen voimakasta. Tämän kehityksen kääntäminen edellyttää talouden sopeuttamisohjelman laatimista, jotta vuoden 2026 talousarvio on ylijäämäinen.

Korkotason noususta johtuen rahoituskuluihin on arvioitu kasvua verrattuna kuluvaan vuoteen.

Investointeja tehdään seuraavina vuosina maltillisesti. Nyt on tehty merkittävä investointeja, joilla on parannettu kuntalaisten peruspalveluita. Investointeja esitetään tehtäväksi ensi vuonna noin 2,3 miljoonaa euroa.

Esittelijä: Kunnanjohtaja Pääkkö Mervi

Päätösehdotus

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan ehdotuksen vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaksi. Lisäksi hallintojohtajalle annetaan oikeus tehdä teknisiä korjauksia talousarviokirjaan.

Päätös

Keskustelun kuluessa kunnanhallituksen jäsen Olavi Laukkanen ehdotti, että Kehyn kustannukset poistetaan talousarviosta vuodelta 2024. Jouni Kiviaho kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, niin asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta, äänestävät ”jaa” ja ne, jotka kannattavat Olavi Laukkanen ehdotusta, äänestävät ”ei”. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna äänestyksessä annettiin 5 ”jaa” -ääntä (Eerikäinen, Kosonen, Sutinen, Sinkkonen ja Valkeapää) ja 2 ”ei” -ääntä (Laukkanen, Kiviaho). Puheenjohtaja totesi, että äänin 5/2 kunnanhallitus on hyväksynyt esittelijän ehdotuksen Kehyn kustannusten sisällyttämisestä talousarvioon vuodelle 2024 kunnanhallituksen päätökseksi.

Keskustelun kuluessa Olavi Laukkanen ehdotti, että Uukuniemen kalasataman esiselvitykseen varataan 20 000 euroa talousarvioon 2024. Jouni Kiviaho kannatti ehdotusta. Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa Lassi Valkeapää ehdotti, että yksityistieavustuksiin varataan rakennuslautakunnan päättämä summa 150 000 euroa. Olavi Laukkanen kannatti ehdotusta. Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa Lassi Valkeapää ehdotti, että Särkisalmen valaistun ladun kunnossapitoa ei lopeteta. Kare Kosonen kannatti ehdotusta. Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa Jouni Kiviaho ehdotti, että Niukkalan kaukalon talvikunnossapitoa ei lakkauteta. Olavi Laukkanen kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, niin asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta, äänestävät ”jaa” ja ne, jotka kannattavat Jouni Kiviahon ehdotusta, äänestävät ”ei”. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 5 "jaa" -ääntä (Eerikäinen, Kosonen, Sutinen, Sinkkonen ja Valkeapää) ja 2 "ei" -ääntä (Laukkanen, Kiviaho). Puheenjohtaja totesi, että äänin 5/2 kunnanhallitus on hyväksynyt esittelijän ehdotuksen Niukkalan kaukalon talvikunnossapidosta luopumisesta talousarviossa 2024 kunnanhallituksen päätökseksi.

Muilta osin päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkintä 1: Kokouksessa pidettiin tauko klo 16.51-17.00.

Merkintä 2: Ulla Kujanpää poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 17.58.

Kvalt 11.12.2023 § 45
95/02.02.00/2023

Päätösehdotus

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan ehdotuksen vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaksi.

Päätös

Avattuaan keskustelun puheenjohtaja esitti talousarvion ja -suunnitelman valtuustokäsittelyn seuraavasti:

Taloussuunnitelman esittely: kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen puheenjohtaja.

Yleiskeskustelu: valtuustoryhmät ja yksittäisten valtuutettujen puheenvuorot.

Taloussuunnitelman yksityiskohtainen käsittely sivukokonaisuuksina.

Käsittelyjärjestys hyväksyttiin.

Merkintä 1: Kunnanjohtaja Mervi Pääkkö esitteli asiaa ennen päätöksentekoa klo 19.16-19.26 ja 19.31-19.44. Puheenvuorot käyttivät valtuutetut Ari Sinkkonen ja Pekka Paakkinen.

Merkintä 2: Kokouksessa pidettiin tauko klo 19.26-19.31.

Merkintä 3: Puheenvuorot käyttivät valtuutetut Sami Sinkkonen (kunnanhallituksen puheenjohtaja), Juho Anttonen (Keskustan valtuustoryhmä), Eero Nykänen (Kokoomuksen valtuustoryhmä), Ulla Kujanpää (KD:n valtuustoryhmä), Vihreiden valtuustoryhmän edustaja ja varavaltuutettu Ritva Wilska-Neuvonen sekä valtuutetut Jouni Kiviaho ja Maija Valkeapää.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Matti Laukkanen esitti kunnanhallituksen talousarvioesityksestä poikkeavan ehdotuksen, että Niukkalan kaukalon talvikunnossapitoa jatketaan myös ensi vuonna (vaikutus talousarvioon 10 000 euron lisäys toimintakuluihin). Valtuutetut Olavi Laukkanen, Jouni Kiviaho, Juho Anttonen ja Eero Nykänen kannattivat ehdotusta. Kunnanvaltuusto hyväksyi Matti Laukkasen ehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Ari Sinkkonen ehdotti, että kaavoitusohjelmaan lisätään Pienvesistöjen rantakaavan ajantasaistamisen käynnistäminen vuodesta 2024 alkaen (vaikutus talousarvioon 15 000 euron lisäys toimintakuluihin vuodelle 2024). Valtuutettu Pekka Paakkinen kannatti Ari Sinkkosen ehdotusta. Kunnanvaltuusto hyväksyi Ari Sinkkosen ehdotuksen yksimielisesti.

Merkintä 4: Puheenvuoroja käyttivät vielä valtuutetut Sami V.A. Sinkkonen ja Eero Nykänen sekä varavaltuutetut Pekka Anttonen ja Ritva Wilska-Neuvonen sekä kunnanjohtaja Mervi Pääkkö ja hallintojohtaja Mirja Tuunanen.

Kunnanvaltuusto hyväksyi talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024-2026 edellä päätetyin muutoksin.